

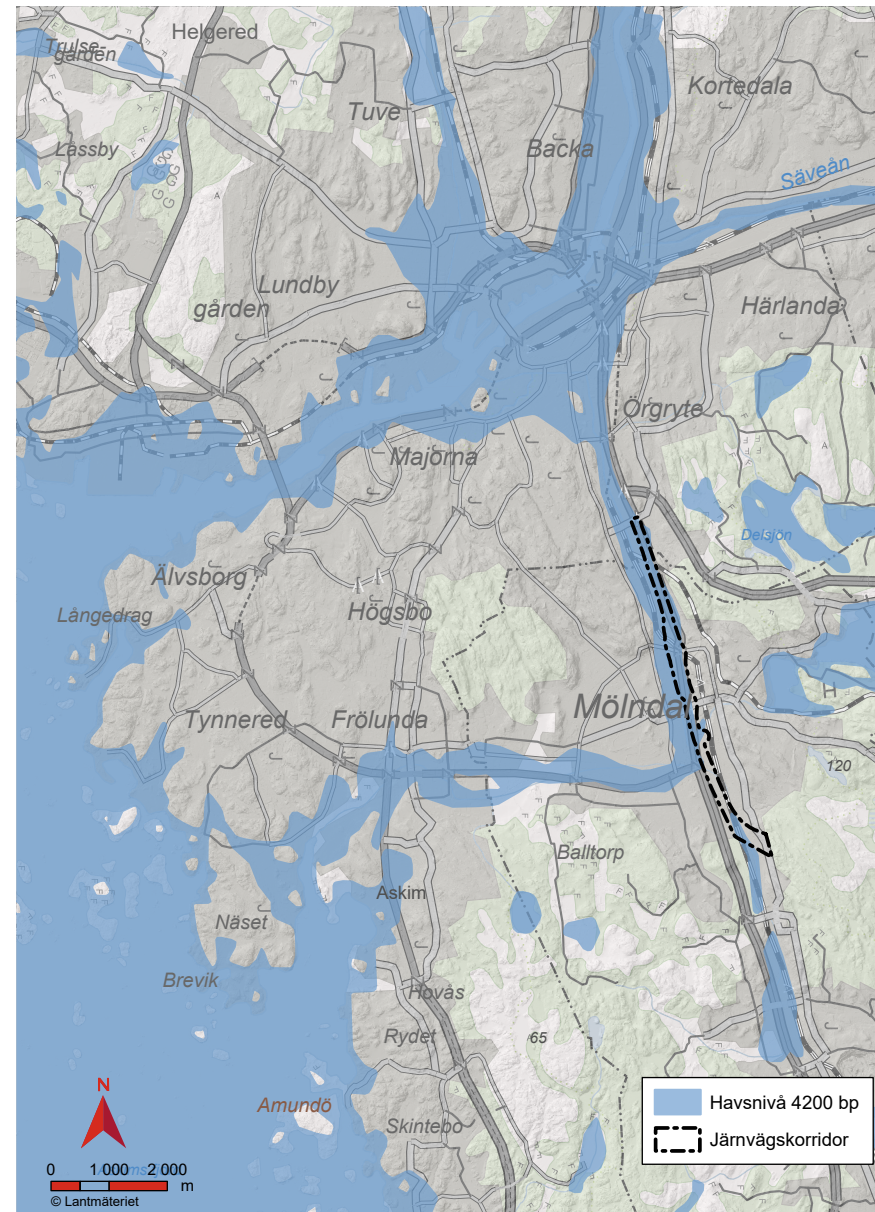
6.5 Karaktärsområde dalsidor och höjder

Mölnadal är etablerat i en dalgång som omges av karaktärsskapande berg i öster och väster. Vid Åby och Åbro där Balltorpsbäcken rinner bryts bergen upp av dalgången mot Frölunda. Den var en havsvik fram till för drygt 4 000 år sedan, därefter snördes den av. Bergen har i alla tider utgjort en naturlig begränsning av byarnas möjligheter att etablera sig och expandera. De gav både förutsättningar och begränsningar för både bebyggelse och markutnyttjande. Här var en tydlig gräns mellan inägomark och utmark. Den odlade marken låg i den flacka dalbotten medan bebyggelsen placerades på mark som inte var lämplig för jordbruk, i backar och upp mot bergens sidor.

Bergen har en avgränsande och omslutande funktion. Vyn mot dem, och från dem, har en stor betydelse för förståelsen av kulturlandskapet, omgivande kulturmiljö och bebyggelsens framväxt i området. Safjället är utpekat i bevarandeprogrammet.

6.5.1 Känslighet

Karaktärsområdet dalsidor och höjder är inte känsliga för visuell påverkan och sambandsbrott om de är ställvisa. Känsligheten för visuell påverkan och sambandsbrott är högre om den visuella påverkan är omfattande och sammanhängande. Upplevelsen av dalgångar och höjder påverkas negativt vid omfattande anläggningar med stora höjdskillnader eftersom det bryter det visuella sambandet mellan bergen i öster och väster och förändrar upplevelsen av inramningen av dalen.

Figur 110: Strandlinjen 4 200 bp, ca 2 200 f.Kr.

Figur 111: Bergen ger området en tydlig inramning och avslut. Överst syns Lackarebäcksfjället till höger i bild och nederst syns Safjället på höger sida av bilden. Fotona är tagna från Flöjelbergsgatan.

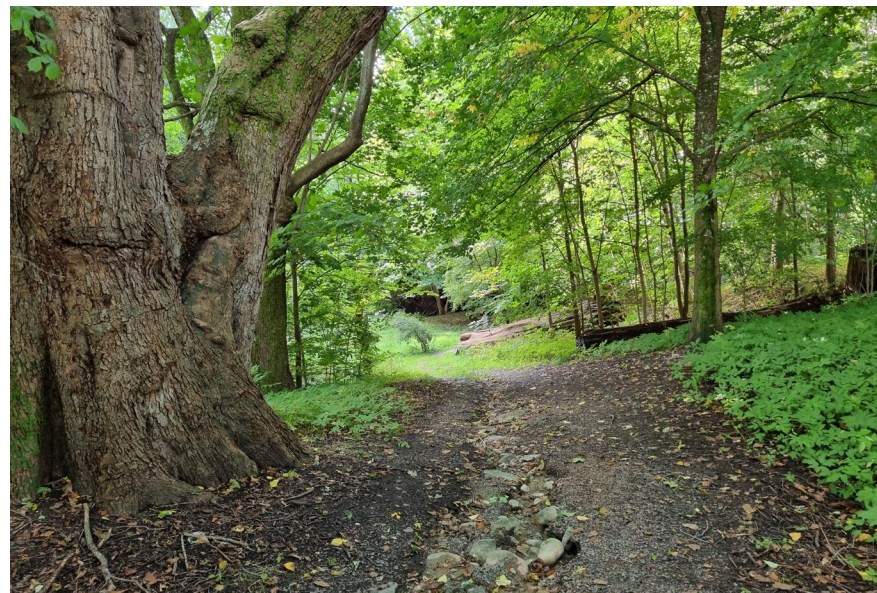
6.6 Karaktärsområde biologiskt kulturarv

Det biologiska kulturarvet är en vid benämning på den natur som i någon form är påverkad av människor. Det kan vara enstaka träd eller stora parkmiljöer, rabatter eller hela odlingslandskap. Riksantikvarieämbetets definition är: "Biologiskt kulturarv är natur som berättar om kultur. Det utgörs av ekosystem, naturtyper och arter som uppstått, utvecklats, eller gynnats genom människans nyttjande av landskapet och vars långsiktiga fortlevnad förutsätter eller påverkas positivt av brukande och skötsel."

Det kvarvarande odlingslandskapet vid Sandbäck, parken vid villa Korndal och parkmiljön vid Lackarebäck/Svejserdalen är större sammanhängande områden med ett tydligt biologiskt kulturarv. Sandbäck är den sista resten av det odlingslandskap som länge dominerade dalgången. Lackarebäck/Svejserdalen är en gammal herrgårdsmiljö med flera bevarade äldre strukturer och en vegetation som är påverkad av människor. Strax söder om detta ligger ett trädbeväxt gravfält (L1968:2283) omgivet av en stenmur. Höjden med fornlämningar benämns på kartan från 1868 som Ekekullen.

6.6.1 Känslighet

Det biologiska kulturarvet återfinns mestadels i redan trängda miljöer, där värdena i varierande grad är påverkade och beskurna. Varje ytterligare reduktion och påverkan kommer att inverka på värdet. Samtliga områden är känsliga för fysisk påverkan och reduktion eftersom förändringar av den fysiska miljön påverkar läsbarheten, upplevelsevärdet och förståelsen av det historiska sammanhanget.

Figur 112: Resterna av parkmiljön vid Lackarebäck/Svejserdalen.

Figur 113: Parken vid villa Korndal.

Figur 114: Ekekullen omges av en stenmur, på toppen ligger järnåldersgravfält.

Figur 115: De öppna markerna vid Sandbäck.

6.7 Karaktärsområde moderna verksamhetsbyggnader

Karaktärsområde moderna verksamhetsbebyggelse utgörs i huvudsak av verksamhetsbebyggelse som industri, lager, kontor, parkering, handel och station. Den sentida verksamhetsbebyggelsen är i regel uppförd från slutet av 1900-talet till 2020.

Figur 116: Stockrosen 3, uppförd 1964.

De moderna verksamhetsbyggnaderna ligger i det forna industri- och verksamhetsområdet vid Mölndalsån. De är nästa generation verksamhetsbyggnader och fyller 1900-talets och det tidiga 2000-talets behov samt speglar den allt mer tilltagande bilismen under denna period. De stora volymerna och det enkla formspråket är tidstypiska och reflekterar välståndet under den här perioden.

Figur 117: Stockrosen 10, uppförd 1973 ombyggd 1988

6.7.1 Känslighet

Enstaka objekt är utpekade i byggnadsinventeringen som särskilt utmärkande för tiden och har därför bedömts ha ett visst kulturhistoriskt värde. Dessa kan vara känsliga för reducering och fysisk påverkan.

Helhetsmiljön utgör ett tydligt samhällsavtryck och är därför känslig för omfattande reduceringar och fysisk påverkan.

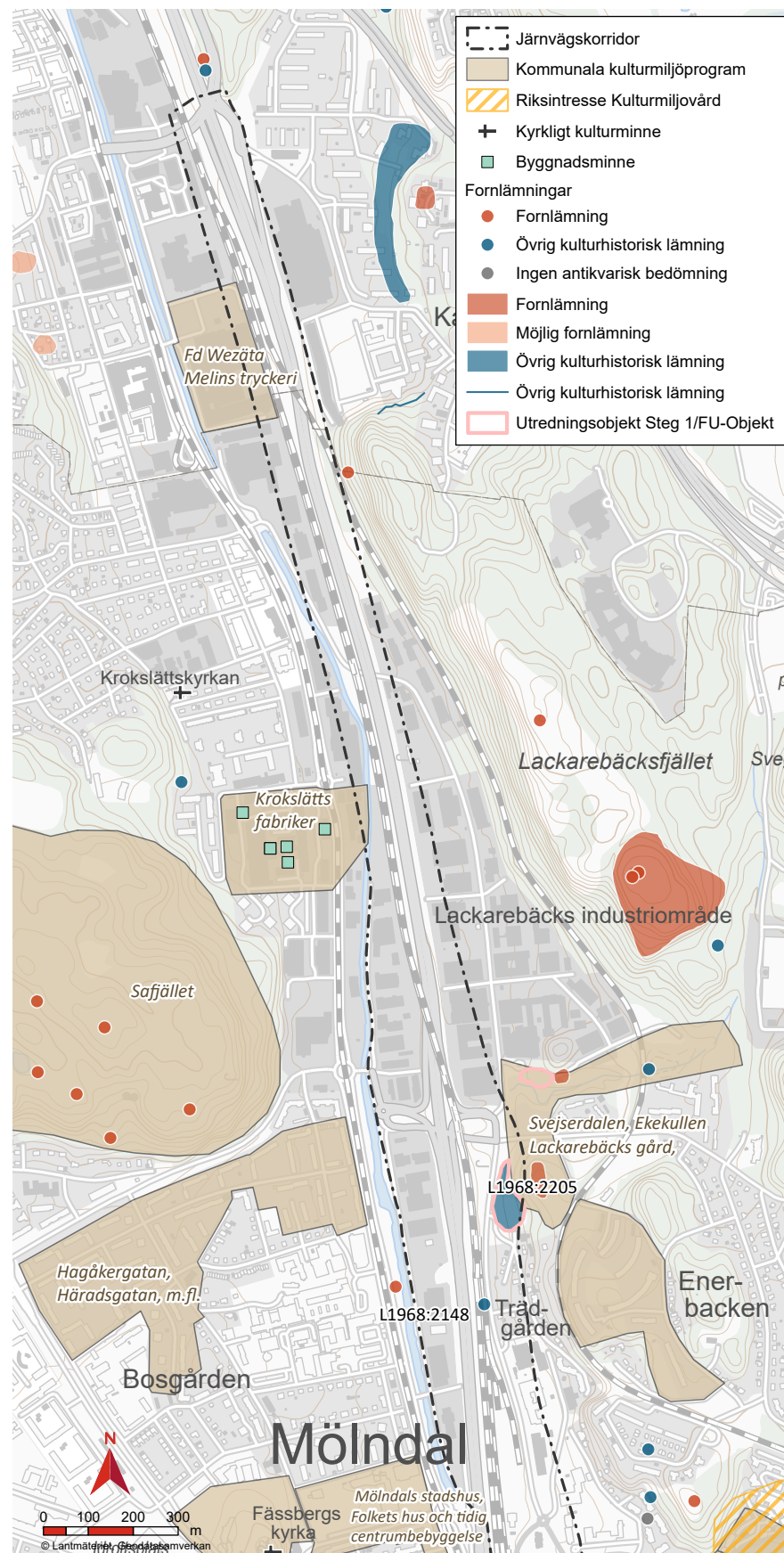

Figur 118: Juristen 2, uppförd 1995.

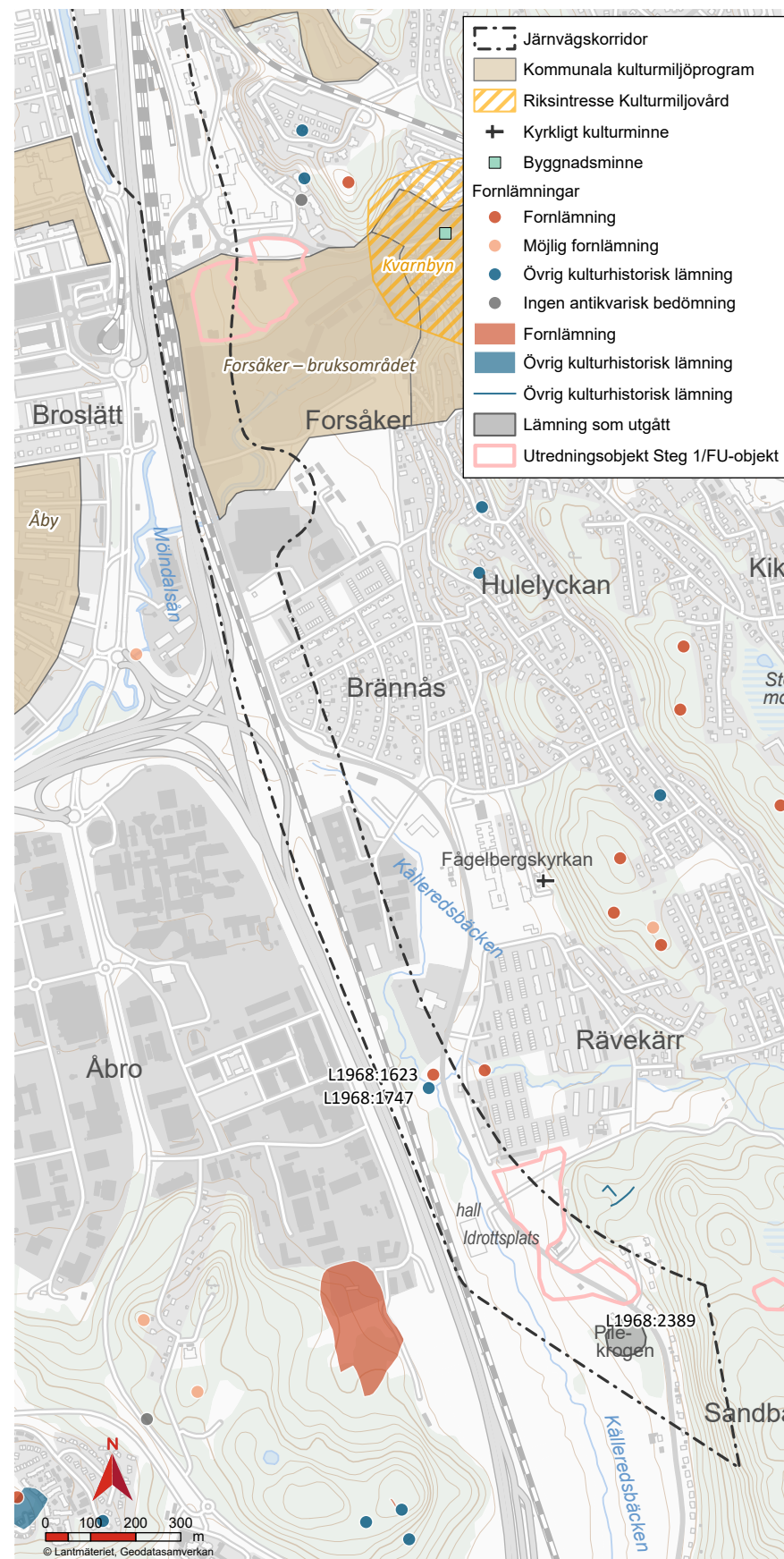
Tabell 2: Tabellen redovisar kulturmiljövärden samt dess känslighet för indirekt eller direkt påverkan.

Typ av kulturmiljövärde	Objekt/område	Känslighet
Riksintresse	Möndalsåns industriområde och kvarnbyn	Riksintresset är känsligt för påverkan.
Regionala inventeringar. Kulturmiljöprogram, VaKul	Wezäta-Melins Krokslätts fabriker Safjället Möndalsån Svejserdalen, Lackarebäcks gård, Ekekullen Hagåkersgatan, Häradsgatan m.fl. Forsåker- Bruksområde Möndals stadshus, folkets hus och tidig centrumbebyggelse Möndalsån	Dessa miljöer är känsliga för påverkan.
Byggnadsminne	Krokslätts fabriker	Denna miljö är känslig för påverkan.
Forn- och kulturlämningar	L1968:2205 (fyndplats) L1968:2148 (fyndplats) L1968:1623 (milstolpe) L1968:1747 (bro)	Dessa är känsliga för påverkan.

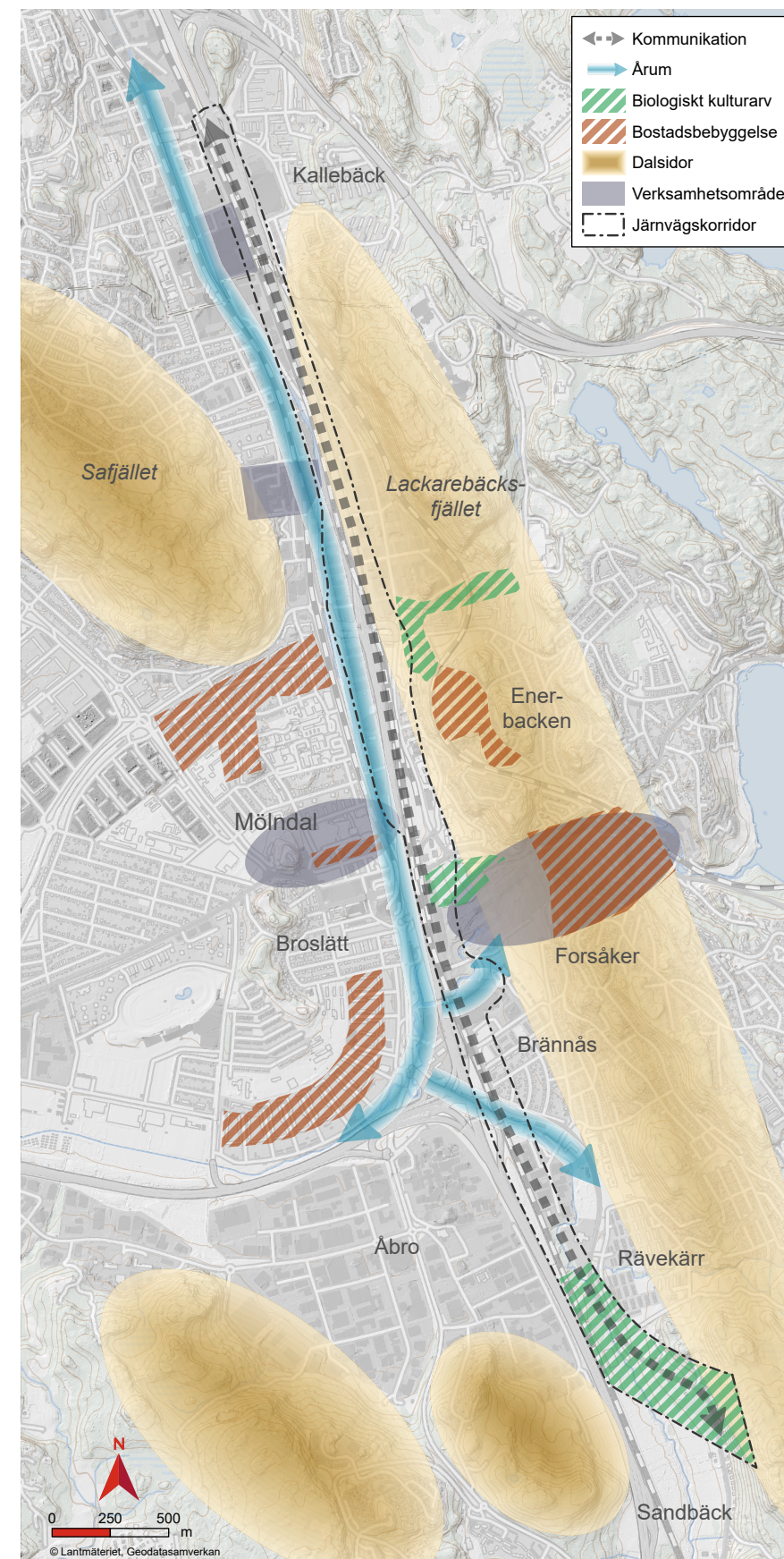
Typ av kulturmiljövärde	Objekt/område	Känslighet
Byggnadsinventering	Grön: Kallebäck 2:3 Wezäta-Melins Grön: Spinnaren 2 - byggnad 1 och 2 Blå: Forsåker 1:139 huvudbyggnad Villa Korndal Grön: Trädgården 1:15-1:16, Trädgården 1:29, Trädgården 1:43, Trädgården 1:46, Trädgården 1:51, Trädgården 1:92, Trädgården 1:94, Trädgården 1:96, Trädgården 1:99, Länsmannen 13 Brandstation, Forsåker 1:139 Bostadshus Havsörnen 10, Forsåker 1:181, Sandbäck 1:158 byggnad 1 och 2	Dessa är känsliga för påverkan.
Karaktärsområden	Industri- och verksamhetsmiljöer Dalsidor och höjder Sentida verksamhetsbebyggelse Årum Biologiskt kulturarv Bostadsbebyggelse	Dessa områden är generellt känsliga för påverkan av mer genomgripande karkatär.

Figur 119: Utpekade/skyddade kulturmiljöområden i och i närheten av järnvägskorridoren, norr.

Figur 120: Utpekade/skyddade kulturmiljöområden i och i närheten av järnvägskorridoren, söder.

Figur 121: Karta med karaktärsområden.